



ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 7 (560) година XLIV

14 юли 2026 година

Университетът запазва престижната трета позиция в България

Броят на кандидат-студентите
отново бележи рекорд спрямо
предходните години

На стр. 3

Новите тенденции в химичния
анализ бяха дискутирани на
международен семинар

На стр. 4



стр. 8

Първи стъпки в науката: компас за докторанти

В Броя ще прочетете още:

- ▶ Студенти филолози с престижна награда от национална олимпиада по езикова култура
- ▶ Юристи от четири държави участваха в първия международен форум „Правото в цифровата ера“
- ▶ Студенти от университета за пети път откриват Националния многоезичен театрален фестивал „Словото – сила и необятност“
- ▶ Театърът на Дарио Фо в България
- ▶ Отлично представяне на спортистите ни на Националната студентска универсиада
- ▶ Кръгла маса с международно участие, посветена на френския писател и общественик Андре Малро
- ▶ Млади фотографии от ПУ с изложба в културния център на Радио Пловдив
- ▶ Няколко любопитни факта за Нобеловата награда за литература

Университетът запазва престижната трета позиция в България според класацията EduRank за 2026 година

В най-новите данни за 2026 година, изнесени от независимата институция *EduRank*, Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ затвърждава ключовата си трета позиция сред висшите училища в България. Тази стабилност в класацията е поредното доказателство за високото качество на научноизследователската дейност и академичния авторитет на пловдивската алма-матер.

В национален мащаб преди Пловдивския университет се нареждат единствено Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Техническият университет – София, а веднага след него престижната четвърта позиция заема Медицинският университет – Варна.

Класацията на *EduRank* за 2026 г. обхваща общо 47 български университета и се базира на мащабен анализ на наукометрични показатели, включващ 90 500 академични публикации от България и над 980 000 получени цитирания, както и влиянието на изявени възпитаници на висшите училища.

Според актуалната статистика на платформата Пловдивският университет заема 793-то място в Европа и 2425-о в света от общо над 14 100 оценявани институции в глобален мащаб. На местно ниво ПУ е безспорният лидер, заемайки първото място сред висшите училища в Пловдив. Изследователският профил на университета бележи значителен успех и в специфичните научни направления, като институцията попада в реномираните топ 50% за 26 научни области.

Успоредно с успеха в *EduRank* Пловдив затвърждава позициите си като един от водещите университетски центрове в страна-

EduRank



14131 universities from 183 countries ranked across 246 topics

та и чрез присъствието си в друга изключително престижна световна класация – Times Higher Education (THE) World University Rankings 2026. Според публикуваните резултати България е представена от едва пет висши училища, сред които достойно място заема Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ наред със СУ „Св. Климент Охридски“, Медицинския университет – София, Техническият университет – София, и Тракийския университет в Стара Загора. И петте родни институции са класирани в диапазона 1501+ в световен мащаб, което допълнително легитимира тяхната международна разпознаваемост.

Преподаватели от Педагогическия факултет участваха в международна научна конференция във Флоренция, посветена на бъдещите тенденции в образованието

Шестнадесетото издание на международната конференция „The Future of Education“ се провежда от 17 до 19 юни 2026 г. във Флоренция, Италия. Форумът събра учени, университетски преподаватели и образователни експерти от различни държави, обединени от общата тема за бъдещето на образованието и промените, които то преживява в условията на бързо развиващи се технологии, нови обществени потребности и нарастваща нужда от по-гъвкави образователни модели.

В конференцията се включиха и преподаватели от Педагогическия факултет на Пловдивския университет: проф. д-р Владимир Ангелова, доц. д-р Хилда Терлемезян, доц. д-р Вилислав Радев, гл. ас. д-р Александра Николова, гл. ас. д-р Николай Данев, ас. Антония Добрева и ас. Петър Петров. Участието им беше част от научната и академичната дейност на Педагогическия факултет, насочена към развитие на съвременни педагогически подходи и към по-активно присъствие в международния образователен обмен.

Конференцията се проведе в хибриден формат – с онлайн сесии и присъствени панели във Флоренция. В рамките на научната програма преподавателите от Педагогическия факултет представиха изследвания, свързани с актуални проблеми на училищното и университетското образование. Акцент в разработките им бяха иновативните методи на преподаване, дигиталните образователни ресурси, игрово базираното обучение, чуждоезиковото обучение и усъвършенстването на учебното съдържание в начал-



Участниците в конференцията

ния етап на образование.

Представените доклади предизвикаха интерес сред участниците и дадоха повод за професионални дискусии за това как обучението може да стане по-ангажиращо, по-достъпно и по-близко до потребностите на съвременните ученици. Обсъдени бяха и възможностите за по-широко прилагане на дигитални инструменти, интерактивни подходи и модели, които насърчават активното участие на обучаемите.

Освен участие в научните сесии представителите на Педагогическия факултет осъ-

ществиха контакти с преподаватели и представители на образователни институции от различни държави. Проведените разговори поставиха основа за бъдещи професионални връзки и възможности за сътрудничество в областта на образованието, педагогическите иновации и дигиталните технологии.

Участието в „The Future of Education“ затвърждава стремежа на Педагогическия факултет да бъде активна част от международния академичен диалог и да свързва научните изследвания с реалните потребности на образователната практика.

Участието е финансирано от Европейския съюз – EU – NextGenerationEU, чрез Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, проект № BG-RRP-2.004-0001-C01 „Дигитални устойчиви екосистеми – технологични решения и социални модели за устойчивост на екосистемите – ДУЕкоС“.

Броят на кандидат-студентите в Пловдивския университет бележи рекорд спрямо предходните години

7221 души са кандидатствали за обучение в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за предстоящата учебна година. Броят на желаещите, който не включва подалите документи във филиала на ПУ в Смолян, бележи рекорд спрямо предходните години, което вече се е превърнало в трайна тенденция. За сравнение: през 2025 са кандидатствали 7148 души, 7122 през 2024 г., 6421 – през 2023 г., и – 6392 през 2022 година.

Увеличава се броят на кандидатствалите по интернет, който е приблизително равен на тези, които са се записали на място, и тези, които са подали документи в специални бюра в други градове (около 700 души). Очаква се в края на кампанията университетът да приеме над 4200 от кандидатите. Сред тях най-възрастният е 62-годишен мъж, пожелал да изучава компютърно и индустриално инженерство в базата на Физико-технологичния факултет в Смолян, а най-младият е девойка, родена в самото начало на 2009 година, за която приоритет са специалности от Филологическия факултет – „Лингвистика с бизнес администрация“ и „Лингвистика с маркетинг“, както и английски с още един чужд език.

Като първо желание най-много хора са посочили специалността „Право“ – 656. Следват задочното обучение по предучилищна и начална училищна педагогика и по психология, но в



редовна форма. Отново ПУП и НУП са на петото място, вече в редовна форма, а след тях са специалностите „Национална сигурност“ и „Бизнес мениджмънт“ (редовно обучение). Националната сигурност и психологията попадат в челната десетка на първите желания и в задочната си форма заедно с редовното обучение по маркетинг и английска филология.

По-различно би било записването, ако се анализират най-често посочваните специалности, попаднали сред разнообразните желания на кан-

дидатите. 1444 са тези, които са включили правото. Почти 1400 са споменали „Бизнес мениджмънт“, близо 1300 – „Маркетинг“, следват „Национална сигурност“, „Икономика и бизнес“, „Психология“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Финанси“.

Тази година 2620 са кандидат-студентите от Пловдив и областта, 760 – от Пазарджик, почти 600 – от Хасково, значителен брой са кандидатите от Кърджали, Смолян и Бургас. В Пловдивския университет са подали документи общо 264 души от София и областта.

След първо класиране 2000 студенти са записани в редовна и задочна форма по държавна поръчка, което е около 70% от местата. За обучение в платена форма са записани 252-ма редовни студенти и 521 задочници. 1347 са кандидатите, подали декларации за второ класиране.

Приключи стажантската учебна година по програмата „Фулбрайт“ за студентите юристи

На 30 юни 2026 година в зала 12 на Районния съд – Пловдив, се проведе среща със студентите, които преминаха стаж по програмата „Фулбрайт“, както и със студентите, проявяващи интерес към участие в програмата през следващата учебна година.

На срещата присъстваха председателят на Районния съд – Пловдив, Панайот Велчев, деканът на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ доц. д-р Даниела Дончева, както и координаторите по програмата – съдия Габриел Русев от Районния съд и гл. ас. д-р Кристиан Райчев от ЮФ.

Събитието отбеляза официалното закриване на стажантската учебна 2025/2026 година. Бяха връчени сертификати за участие на най-добре представилите се студенти. Те са общо 19 и провеждаха стажа си в Районния, Окръжния и Административния съд в Плов-

див. В рамките на срещата беше обсъдена и предстоящата стажантска учебна година, която ще започне след прием на документи на кандидатите през месец септември.

Благодарим на всички участници за активността, отдадеността и проявения интерес към програмата! Най-изявените вече имаха шанса да надградят своите познания и със стажове в по-висшите съдебни инстанции у нас и в САЩ.

Пожелаваме успех на студентите и очакваме с нетърпение следващата учебна година!

Гл. ас. д-р Кристиан РАЙЧЕВ



Стажантите юристи получиха своите сертификати

Съвместен изпит по математика в три университета

На 26 юни 2026 г. Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“, Тракийският университет – Стара Загора, и Русенският университет „Ангел Кънчев“ проведеха общ кандидат-студентски изпит по математика.

В изпита участваха над 80 зрелостници, които се явиха едновременно в четири изпитни центъра – в Пловдив, Стара Загора, Ямбол и Русе. За гарантиране на прозрачността изпитният вариант беше изтеглен публично от кандидат-студент в Стара Загора и излъчен в реално време до всички изпитни центрове.

Форматът на изпита и критериите за оценяване са разработени от съвместна комисия от преподаватели по математика от трите университета с цел да се гарантират обективност и равнопоставеност.

Новият формат улеснява кандидатстването, като дава възможност с един изпит кандидат-студентите да участват в приема за определени специалности в трите университета.

Новите тенденции в химичния анализ бяха дискутирани на мащабен семинар в университета

„Съвременната наука е невъзможна без правилните инструменти, а без връзката между университета и бизнеса няма как да откриваме решения на реалните проблеми.“ С тези думи заместник-ректорът на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проф. Станимир Кабаиванов откри десетия научен семинар с международно участие „Инструментални техники и методи за химичен анализ“.



Поглед към 6. аудитория при откриването на семинара

Мащабният форум с около 180 участници се организира от Химическия факултет на ПУ и фирма ACM2 ЕООД – оторизиран представител на Thermo Fisher Scientific за България. Инициативата обедини представители на висши училища, научни институти, обществени и частни организации от страната и чужбина. От организационния комитет споделиха, че ежегодният семинар продължава да утвърждава мястото си като пространство за обмен на знания, среща между академичната общност и индустрията, както и представяне на най-новите тенденции в областта на химичния анализ.



Проф. Илиян Иванов

Деканът на Химическия факултет проф. д-р Илиян Иванов припомни, че през 90-те години факултетът е разполагал с ограничена и остаряла апаратура, а днес лабораториите са модерно оборудвани, благодарение на последователните инвестиции и доброто сътрудничество с бизнеса. По думите му най-голямото удовлетворение идва не само от обновената материална база, но и от засиления интерес на младите хора към науката. „Най-радостното за мен е, че голяма част от участниците тази година са студенти от



Проф. Станимир Кабаиванов

Химическия факултет. Това означава, че апаратурата в лабораториите ще има своите бъдещи изследователи“, допълни той.

От името на партньорите от ACM2 ЕООД г-н Андон Минков отбеляза, че десет години вече са сериозна традиция и доказателство за устойчивото развитие на инициативата.

В програмата участваха и представители на Thermo Fisher Scientific, които представиха най-новите инструментални техники и софтуерни решения, използвани в съвременните научни изследвания и

лабораторната практика.

Следобедната част премина с постерна сесия, в рамките на която млади учени и изследователи представиха своите научни разработки. Научното жури отличи трите най-добри постера:

Първо място:

Chemical Profiling of the Waste Cake from Black Cumin (*Nigella sativa*) Oil Manufacture

I. Yotkovska, M. Mladenov, M. Nedkova-Shtipska, I. Karadjova, G. Gentsheva

Второ място:

Study of antioxidant, metal chelating and in vitro anti-inflammatory activity of the essential oil of Jerusalem oak (*Chenopodium botrys*)

A. Nacheva, D. Bojilov, St. Manolov, I. Ivanov

Трето място:

Polyphenolic composition and evaluation of biological activity of fractions from *Dysphania ambrosioides*

A. Nacheva, D. Bojilov, St. Manolov, I. Ivanov, N. Grozeva

За трета поредна година Студентският съвет към Пловдивския университет връчи специална награда на името на покойния декан на Химическия факултет доц. д-р Веселин Кметов. Отличието получи Мира Слава Странджева (докторант по неорганична химия) и Благовеста Бонева (студентка от специалността „Медицинска химия“, III курс) за постерен доклад на тема *Synthesis, Characterization and Antibacterial Studies of Cu(II) complexes with 5-carboxy-2-thiouracil*, с автори М. Странджева, Бл. Бонева, Д. Стоицов, Е. Върбанова, Д. Блажева, А. Славчев и П. Маринова.



Г-н Андон Минков



Постерната сесия също премина при голям интерес

Кръгла маса с международно участие, посветена на френския писател и общественик Андре Малро

Кръглата маса, организирана по случай 50-годишнината от кончината на Андре Малро – френски писател, политик и общественик, се проведе на 1 юни 2026 година в зала „Компас“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Форумът, в който се включиха участници от 4 държави, протече при голям интерес, което предизвика удължаването му с допълнителен уъркшоп, който беше изнесен на няколко различни локации, съхраняващи културната памет у нас. Докладите в рамките на кръглата маса ще бъдат публикувани в извънреден брой на сп. „Чуждоезиково обучение“.

Във форума се включиха 25 души, шестима от които изнесоха доклади – Микаел дьо Сен-Шерон, Кристина Соле Кастелс, Лурдес Терон Барбоса, Пилар Гарсес Гарсия, Ив Лаберж и Мая Тименова-Коен. В дискусиите участваха преподаватели от Софийския университет – Румяна Л. Станчева, Пловдивския университет – Меглена Златкова и Соня Александрова-Колева, студенти и докторанти франкофони от Пловдивския университет.

Дискусионните полета, върху които се фокусираха докладите и обсъжданията, бяха отношението на Малро към войните и революциите от XX век; идеите му за човешкия жребий и антиколониализма; вижданията му за пътуванията и другостта; политическите му позиции за бъдещето на Европа и „Съединените европейски щати“ и за ролята на изкуството и функцията му на „антисъдба“. В тях се включиха изтъкнати специалисти от Франция – Институт CIRAM, Париж; Канада – Университет на Отава,



Афишът на кръглата маса

Испания – Университет на Валядолид, Университет на Леида, и България, докторанти и студенти франкофони от ПУ „Паисий Хилендарски“. Събитието беше открито с приветствия на гл. ас. д-р Милена Кацарска, научен секретар на Филологическия факултет, Люк Леви – директор на Френския културен институт, София, и Пиер Курьо – президент на международна асоциация „Приятел на Андре Малро“, които изтъкнаха актуалността на концепциите на френския интелектуалец в съвременния свят.

Дискусията бе организирана съвместно от катедрите „Романистика и германистика“ и „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет на



Участниците във форума в зала „Компас“

Пловдивския университет със съдействието на международната асоциация „Приятел на Андре Малро“ – „Amicitiae internationales André Malraux“ (AIAM). Кръглата маса е под патронажа на Комисията за честване на 50-годишнината от кончината на Андре Малро към Министерството на културата на Франция.

Форумът се реализира по проекта BG-RRP-2.004.0001-C01 ДУЕКОС „Дигитални устойчиви системи – технологични решения и социални модели на екосистеми за устойчивост“.

Уъркшоп на канадски учен, свързан с дигиталната трансформация на хуманитарното и социалното знание

Академичен уъркшоп, организиран от Философско-историческия факултет, с участието на проф. Ив Лаберж (Université d'Ottawa, Канада) и тема на събитието „Digital Humanities Workshop: Using Text Encoding Initiative (TEI, XML) for Social Theory“, се проведе на 2 юни 2026 г. в зала „Компас“ на Пловдивския университет.

Уъркшопът бе насочен към студенти, докторанти, преподаватели и изследователи с интерес към дигиталните хуманитарни науки, социалната теория и приложението на дигитални методи в анализа и структурирането на научното знание. По време на срещата бяха представени възможностите на стандарта Text Encoding Initiative (TEI) и езика XML като инструменти за работа с текстове в контекста на социалните и хуманитарните науки. Специален акцент бе поставен върху потенциала на дигиталното кодиране за анализ, организация и интерпретация на теоретични корпуси, концептуални структури и академично съдържание.



Проф. Ив Лаберж

Проф. Ив Лаберж е преподавател и изследовател от Университета на Отава с международен опит в областта на културните изследвания, дигиталните хуманитарни науки и интердисциплинарните подходи към знанието. Посещението му в Пловдивския университет предостави възможност за академичен обмен и запознаване с актуални изследователски практики в областта на дигиталната трансформация на хуманитарното и социалното знание.

Философско-историческият факултет организира уъркшопа в рамките на проекта ДУЕКОС („Дигитални устойчиви екосистеми – технологични решения и социални модели за устойчивост на екосистемите“), насочен към развитие на интердисциплинарни научни подходи и обмен на знания между различни области

на изследване. Събитието е част от дейностите за насърчване на иновативни методи и международен академичен диалог в социалните и хуманитарните науки.

Тържествената промоция на абсолвентите от Юридическия факултет

110 млади юристи, завършили Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, и още 40 магистри по публична администрация получиха дипломите си на тържествена церемония. Отличниците по право са двадесет и двама. Да бъдат блестящи професионалисти, но преди всичко човеци и смели защитници на правото, които не правят компромиси с несправедливостта – това пожела на дипломиралите се от името на академичното ръководство на университета доц. д-р Борян Янев, заместник-ректор по международно сътрудничество и връзки с обществеността. Доц. Янев се пошегува със завършилите, че фактът, че не са предявили иск срещу университета за преумора, е първото им голямо и успешно спечелено дело.

В емоционално слово деканът на Юридическия факултет доц. д-р Даниела Дончева подчерта, че само хора с нравствено устойчива ценностна система притежават силата да правят промени към добро: „Само юристите с чисти умове и сърца могат да пазят правото и да търсят и постигат справедливостта“. Тя призова абсолвентите да бъдат смели, но не и безразсъдни в изборите, които правят, и допълни: „Много точно преценявайте и отделяйте истината от лъжата, реалността от илюзията! Възможно е да се заблудите, да се почувствате изкушени и объркани, тогава разчитайте на най-сигурната помощ: обичта на близките и приятелите ви и увереността в собствените ви качества“.

От името на новите юристи приветствие отпрати отличничката Габриела Иванова, която се дипломира с успех 5,99. Тя припомни на колегите си, че най-високото призвание на юриста не са властта, престижът или успехът, а справедливостта. „Правото не е просто система от правила. То е опитът на едно общество да превърне представите си за справедливост в реалност... Най-трудно е да задаваш правилните въпроси, защото правото

рядко започва с решение. То започва със съмнение“, каза още Габриела Иванова.

Официални гости на тържествената церемония бяха ръководители на пловдивските прокуратури и съдилища. Много от тях също са възпитаници на Юридическия факултет и се включиха в раздаването на дипломите.

Всички абсолвенти получиха като подарък достъп до правноинформационната система на „Сиела“, а отличниците бяха наградени и с правна литература от издателството, което е дългогодишен партньор на Юридическия факултет. Завършилите с успех над 5,50 получиха пособия и от издателство „Сиби“.



Преподаватели от Юридическия факултет гостуваха на свои колеги от Университета „Пири Рейс“ – Турция

В средата на месец юни 2026 г. преподаватели на Юридическия факултет (ЮФ) взеха участие в мобилност по програмата „Еразъм+“, повишаваща техните организационни и академични компетентности. Посещението бе осъществено по предварителна договорка с ръководството на ЮФ на Университета „Пири Рейс“, намиращ се в Истанбул.

Домакините от ЮФ на Университета „Пири Рейс“ – деканът проф. Джейда Ефечинар и заместник-деканът проф. Башак Башоглу, обърнаха внимание на различните аспекти от дейността на факултета. Водещи за институцията са обучението и научните изследвания в областта на правните науки. Особен акцент се поставя на въпросите на корабоплаването – той е свързан със



От ляво надясно: проф. д-р Башак Башоглу, доц. д-р Ангел Шопов и проф. д-р Джейда Ефечинар

специализацията на университета в тази област.

Домакините споделиха с колегите от ЮФ на Пловдивския университет своя опит като институция, известна с многобройните си чуждестранни партньорства и провеждаща множество научни прояви със значителен брой участници.

Участието на преподавателите от Пловдивския университет (доц. д-р Ангел Шопов – заместник-декан на ЮФ, гл. ас. д-р Николай Павлевчев и хон. ас. Йордан Пангев) в проведеното обучение беше много полезно и с оглед на установяването и поддържането на партньорство между двата факултета. Бяха обсъдени нови съвместни инициативи по конкретни теми и дейности от взаимен интерес. Да им пожелаем успешна реализация!

Отбор на Пловдивския университет спечели престижна награда в четвъртата национална олимпиада по езикова култура за студенти

Мариана БУРОВА

Езикът отново събра вдъхновени млади филолози и приятели на словото в четвъртото издание на Националната олимпиада по езикова култура, организирана от Катедрата по български език и Центъра за български език към Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. За четвърти път Софийският университет „Св. Климент Охридски“ посрещна филолози първокурсници от различни висши учебни заведения в България за участие в Националната олимпиада по езикова култура, която се проведе на 4 юни 2026 г. в Ректората на университета. Олимпиадата се утвърждава като значимо събитие за студенти с афинитет към езиковите норми, словото и мястото на езика в публичното общуване. Състезанието е насочено към първокурсници от специалността „Българска филология“, но предоставя възможност за участие и на студенти от други специалности с филологическа и хуманитарна насоченост. Във вълнуващото събитие взеха участие общо шест отбора от четири български университета: Софийския университет, който по традиция бе домакин, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ и Бургаския държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

Надпреварата протече в два кръга – писмен и устен. В писмения кръг участниците работиха по тест със задачи, свързани с правописната, граматичната и пунктуационната норма на съвременния български език, а в устната част събеседваха с журито по въпроси, засягащи българската лексикология и мор-

фология, като основни теми бяха паронимията и откриването на български еквиваленти на чуждици.

Целта на Националната олимпиада бе да активира езиковите познания и комуникативните компетентности на участващите първокурсници, да ги насърчи да продължават да усъвършенстват грамотността и уменията, свързани с нея, да ги стимулира да мислят задълбочено по актуалните проблеми на езиковата култура и да защита-

ват аргументирано позицията си по тях.

Журито, оценяващо способностите на студентите, бе в състав от трима уважавани специалисти: проф. д-р Диана Благоева и проф. д-р Сия Колковска – от Института за български език при БАН, и Диана Радева – журналист в „Евронюз“ и докторант по българска лексикология в СУ. Те поздравиха участниците за положения труд и демонстрираните умения и им пожелаха още много успехи по пътя към знанието.

Първо и второ място в състезанието завоюваха двата отбора на Софийския университет. Сборният отбор на Пловдивския университет в състав Мариана Бурова (*Българска филология*, зад. обуч.) – капитан, и членове Евелина Ангелова (*Английски език и културно наследство*), Станислава Козарева, Белослава Гюрова и Никол Керова (*Българска филология*, ред. обуч.) се класира на почетното трето място в надпреварата. Всички участници показаха изключителни езикови умения и любов към родния език. Те получиха от организаторите грамоти и подаръци, които да стимулират вдъхновението им за придобиване на още знания и участието им в бъдещи инициативи.



Обща снимка на участниците и техните ръководители от ПУ след награждаването

Приложението на изкуствения интелект Gemini като партньор на преподавателя в аудиторията

На 24 юни 2026 г. в Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе семинар, свързан с приложението на изкуствения интелект *Gemini* в образованието. Темата на обучението беше „Изкуственият интелект като педагогически симулатор и изследователски инструмент“, а негов водещ беше Станислав Христов.

Участниците видяха как *Gemini* може да се използва в реални преподавателски ситуации – като помощник при анализа, планирането и вземането на педагогически решения. Семинарът беше свързан с експертния опит на Станислав Христов и ERIDA в областта на образованието, Google Workspace, облачните технологии и изкуствения интелект. Особен интерес предизвикаха демонстрациите на интерактивни педагогически симулации чрез *Gemini* и неговите *Gems*, включително работа с казуси от класната стая, дисциплинарни проблеми и мотивация на обучаемите.

Втората част на обучението беше посветена на NotebookLM и възможностите му за критичен анализ на образователни ресурси, формулиране на въпроси и създаване на задачи за проверка на знанията. Срещата показва, че изкуственият интелект

лект вече е реален инструмент в ръцете на преподавателя. Използван осъзнато и с ясна педагогическа цел, той може да бъде ценен партньор на академичната общност.



Семинарът се проведе в Заседателната зала на Новата сграда

Първи стъпки в науката: компас за докторанти

Доц. д-р Ивелин МОЛЛОВ

Нека да започнем с въпроса: „*Как придобиваме ново познание?*“. Учените прилагат *научния метод* за придобиване на знания. Той се основава на наблюдения, измервания, предположения, експерименти и верификация. Научният метод предлага начин, който гарантира, че придобитото знание не е изкривено от субективни влияния и че грешките могат да бъдат открити.

Обяснение с прости думи

Научният метод предполага извършването на следните стъпки при придобиване на знания:

1. Избор на проблем. Изследвай феномена, който искаш да опишеш. Събери данни и/или направи измервания.
2. Формулиране на хипотеза. Обмисли получените резултати и формулирай хипотеза, която ги обяснява.
3. Провери дали предположението са верни с допълнителни изследвания и/или нови експерименти.
4. Прецени дали хипотезата може да бъде вярна. Ако не всички предположения са излезли верни, значи хипотезата не е вярна. В такъв случай се формулира нова хипотеза.

Ако хипотезата е вярна, направи изводи и публикувай получените резултати.

Тези стъпки се повтарят непрекъснато, като по този начин формират все по-голям фундамент от добре проверени хипотези, които заедно могат да обяснят все повече феномени. Научният метод позволява тези стъпки понякога да се изпълняват в друг ред, но при всички случаи те трябва да бъдат преминати.

Важно изискване при дизайна на едно научно проучване е, че то не трябва да бъде по-сложно, отколкото е необходимо, за да бъдат обяснени всички наблюдения. За да бъде изпълнено това изискване, препоръчваме на младите изследователи да спазват тези два простички принципа: *Принцип на Окам (Occam's razor)* и *KISS принцип*. *Принципът на Окам* гласи: „Изучаваните обекти не трябва да бъдат усложнявани отвъд необходимостта“. Изводът от



Университетски център за работа с млади учени,
докторанти и постдокторанти

Предлагаме ви в съкратен вид лекцията на доц. д-р Ивелин Моллов от Биологическия факултет на тема „Първи стъпки в науката: Компас за докторанти“. Тя бе организирана от Университетския център за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти „Academia IUVENTUTIS“ в зала „Компас“ на Пловдивския университет при официалното посрещане на новозачислените докторанти. Доц. Моллов сподели ценен практически опит и насоки, които да служат като ориентир за младите учени в морето от методологически и изследователски предизвикателства, пред които се изправят в началото на своята кариера. Неговите съвети са полезни не само за докторантите, но също така за студенти и всички, които правят първите си стъпки в научното поле. Пълен запис на лекцията можете да гледате на следния линк: <https://www.youtube.com/watch?v=yDzX9NEY6y8>

случай експериментите трябва да бъдат описани така, че всеки, който иска, да може да ги изпълни многократно. Това се нарича „възпроизводимост“.

От гледна точка на теорията на познанието има фундаментална разлика между наблюдението и експеримента. Наблюдението отразява външния свят, фиксира фактите, а експериментът се

ражда в нашето съзнание, от мисленето, то е базирано на хипотеза, търсеща проверка с факти и практика. В сравнение с наблюдението експериментът има големи предимства, благодарение на които той се е превърнал в доминиращ метод на изследване във всички природни науки. Този метод позволява на експериментатора сам да пресъздаде явлението, от което се нуждае, без да чака то да се появи в природата. Това ви позволява да изучавате явленията по-дълбоко, да разберете причината и следствието.

Стигайки до крайния етап на едно проучване – публикуването, докторантите се сблъскват с друг проблем. Преди да бъдат

готови за публикуване, суровите данни от полевите бланки и тефтери трябва да бъдат събрани и дигитализирани в подходящ формат. Много удобно в редица случаи е използването на електронни таблици, въпреки че за по-специфични проучвания понякога се налага използването на много по-специализиран софтуер. Основната причина, поради която данните не могат да се публикуват в своя суров вид, е, че най-малкото те не са разбираеми дори и за тесни специалисти, камо ли за широката публика. Освен това, когато са необработени и не са анализирани подходящо, от данните не могат да се направят подходящи изводи.

Има три начина на представяне на получените резултати от дадено изследване: текст, таблици и фигури. Един и същ резултат никога не трябва да се представя два пъти, например в таблица и фигура.

Основният начин за представяне на научни данни е под формата на текст. В действителност не целият събран материал може да се пригоди за целите на



Лекцията бе изслушана с голям интерес от новите докторанти

този принцип е, че най-простото обяснение или стратегия винаги е най-доброто решение. *KISS принципът* – „Keep It Simple, Stupid“, гласи, че простотата трябва да бъде ключова цел в дизайна на проучването, както и че ненужната сложност трябва да се избягва.

Какво е хипотеза? За да се формулират прогнози, базирани на дадена хипотеза, може да се използват импликации („ако – то“ съждения). Започва се с допускането, че хипотезата е вярна, и се разсъждава какви биха могли да бъдат последиците от това. Когато се получи ясен извод, чиято истинност не може лесно да се установи на базата на по-ранни хипотези, той е възможна прогноза, базирана на новата хипотеза.

Всяка хипотеза трябва да се провери чрез провеждане на наблюдения или изпълнение на експерименти и анализ на резултатите. Тъй като измерванията по принцип са неточни и тъй като апаратурата става все по-добра, новите измервания често са по-точни от старите. Поради това понякога при повтаряне на измерванията се наблюдават отклонения от съществуващите теории. В идеалния

Международен научен сборник представя българистиката в огледалото на съвременния свят

В Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе официалното представяне на триезичния сборник „Българистиката и съвременните хуманитарни науки“. Изданието отразява амбициозните резултати от международната научна конференция, проведена в Берлин в края на 2024 г. Научният форум бе организиран от екипа на Пловдивския университет в рамките на Националната научна програма „Българистика“ съвместно с престижния Хумболтов университет и Българския културен институт в Берлин.

По време на официалното събитие, което събра академичната общност в 4. аудитория на Ректората, проф. Любка Липчева-Пранджева, ръководител на проекта, сподели трудностите, пред които екипът е бил изправен, и изрази своята дълбока благодарност към всички автори, чиято безкомпромисна отдаденост е направила възможно преодоляването им.



Проф. Илияна Кръпова и проф. Галин Тиханов

На събитието текстовете в книгата бяха детайлно и експертно представени от проф. Илияна Кръпова, проф. Мария Шнитер и проф. Галин Тиханов. Тяхната рецензия и коментари подчертаха високата научна стойност на изданието и значението му за съвременния хуманитарен дискурс. В залата присъстваха и част от авторите на докладите в сборника, които споделиха своите лични впечатления от работата по материалите и интердисциплинарния обмен в рамките на международния форум.

Сборникът „Българистиката и съвременните хуманитарни науки“ се очертава като важен мост между българските и международните изследователски традиции.

Приключи първият етап от поредицата интердисциплинарни семинари „Пловдив – моят дом и неговите светове“

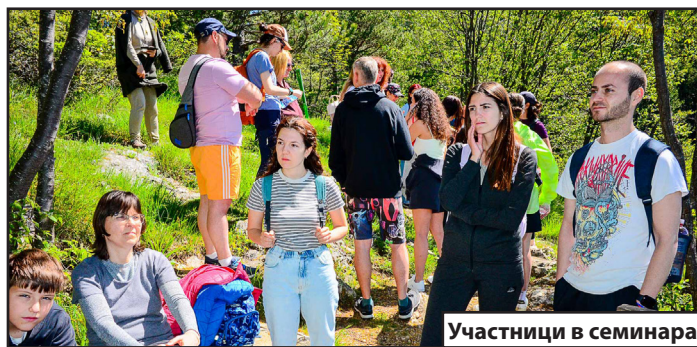
Под надслова „Градът и регионът – срещи с нашата околна среда“ се проведе първият етап от поредицата интердисциплинарни семинари „Пловдив – моят дом и неговите светове“. Инициативата имаше за цел да представи интердисциплинарен поглед към екологичните, географските и културните аспекти на Пловдивския регион чрез съчетаване на академични лекции и теренни изследвания.

Семинарът стартира в Учебно-опитната винарска изба на Аграрния университет в с. Брестник с фокус върху климатичните фактори. Ас. Надежда Шопова от Института за изследвания на климата, атмосферата и водите към БАН представи спецификата на регионалния климат чрез доклада си „Агрометеорологичен калейдоскоп“, съчетан със запознаване с базата на избата.

Вторият модул от семинара бе насочен към урбанистичната екология и опазването на околната среда в градска среда. По време на теренната работа на територията на Младежкия хълм в Пловдив гл. ас. д-р Владимир Добрев от Биологическия факултет на Пловдивския университет направи детайлен анализ на темата „Биоразнообразието в градските паркове“.

Интердисциплинарният семинар завърши с проучване на защитените зони в Родопите. На територията на резервата „Червената стена“ доц. д-р Кирил Стоянов от Аграрния университет в Пловдив запозна участниците с биоразнообразието и нормативната уредба на защитените територии.

Academia Iuventutis изразява благодарност на партньорите и лекторите от ПУ „Паисий Хилендарски“, Аграрния университет в Пловдив и БАН за споделяния експертен опит.



Участници в семинара

➔ От стр. 8

Първи стъпки в науката: компас за докторанти

научна публикация. Освен това не всички резултати могат обективно да се представят на научния свят, те трябва да бъдат обмислени, обработени, синтезирани и чак тогава да стигнат до включването им в научен труд. Ясните идеи върху казаното досега, преди да е написана работата, може да спести много време, сили и непланираните открития от страна на редакторите на списания, до които ще изпратят статията.

Таблиците се използват, когато е важно да се представят точни цифри, както и резултати от статистическите анализи или други количествени данни. Фигурите се използват, когато е важно да се представи тенденция и когато точните цифри не е необходимо да се оповестяват. Заглавието на фигурите също трябва да е разбираемо и да дава информация само по себе си.

Друга неизменна част от работата на докторанта е търсенето на научна литература. В ерата на информационните технологии съществуват редица специализирани портали, в които може да се открие всякаква научна литература при писането на научни разработки. Разбира се, търсенето на статии и книги в конвенционалната библиотека не отпада като вариант, но за съжаление, там не могат да се намерят всички журнали, а само тези, за които библиотеката е абонирана. Освен това много научни списания вече се издават само онлайн. Съществуват и множество онлайн научни портали, повечето от които са безплатни, но някои от тях са платени и пълен достъп до повечето статии има само от мрежата на съответния университет, който притежава абонамент.

Какво са „квартили“ (Q1, Q2, Q3, Q4)?

Квартилът на списанието се изчислява въз основа на такива

наукометрични показатели, като Impact Factor в Web of Science и SJR в Scopus. Тези показатели отразяват честотата на цитиране на статиите, публикувани в списанието през определен период. Колкото по-високи са IF и SJR, толкова по-вероятно е списанието да е в категориите на престижните списания – Q1 или Q2. Разпределението на списанията в кварталите обаче зависи не само от цитиранията, но и от сравнителния анализ с други публикации в същата тематична област. Q1 (първи квартал) включва най-престижните и високо-рейтингови списания, които са в топ 25% на най-добрите научни публикации. Q2 (втори квартал) включва качествени списания, които попадат в диапазона от 25 до 50% от най-добрите научни списания. Q3 (трети квартал) включва списания на средно ниво по отношение на цитируемост и влияние в своята научна област – между 50 и 75% от най-добрите научни списания. Q4 (четвърти квартал) включва списания с най-ниски показатели, които са в долните 25% от списъка.

Тези и още насоки и съвети за работа в областта на науката, като правила за представяне на данните и подготовката им за публикуване; основни начини за търсене на научна литература и как да я цитираме правилно; основни насоки при писането и публикуването на научна статия и как да се подготвим за участие в научна конференция, можете да намерите в ръководството „ПРОФЕСИЯ ЕКОЛОГ: ПЪРВИ СЪПЪРКИ. – Ръководство за студенти, докторанти и млади учени за научноизследователска работа в областта на екологията“, което можете да сваляте напълно безплатно от този линк: [http://web.uni-plovdiv.bg/ecology/files/Mollov_et_al_\(2023\)_PROFESIA_EKOLOG.pdf](http://web.uni-plovdiv.bg/ecology/files/Mollov_et_al_(2023)_PROFESIA_EKOLOG.pdf)

Юристи от четири държави участваха в първия международен форум „Правото в цифровата ера“

Кръглата маса „Правото в цифровата ера“ се проведе на 4 юни 2026 година, събирайки учени и практики от Италия, Северна Македония и България. Те обсъдиха отделни въпроси на правото и се опитваха да дадат отговор на въпроса как то се променя в нашия все по-високотехнологичен свят. На кръглата маса с основен работен език английски бяха представени и обсъдени над 20 доклада, засягащи теми на публичното и частното право, теорията и историята на правото. Беше дадена възможност за презентирание и дискусия и на участници чрез онлайн връзка.

Събитието е първо поред и е свързано с изпълнението на тристранен договор за сътрудничество, чрез който се създава академична мрежа, изследваща правото в цифровата ера, между Университета в Катания, Италия, Университета в Битоля, Северна Македония, и Пловдивския университет. То



Представителите на ръководството на Юридическия факултет при откриването на форума

се проведе благодарение на усилията на организационен комитет, в състава на който влизат учени от тези три университета – проф. д-р Светлана Веляновска, декан на ЮФ на Университета в Битоля, доц. д-р Алфио Гуидо Грасо от Университета в Катания и доц. д-р Ангел Шопов, заместник-декан на ЮФ на Пловдивския университет. Докладите от събитието предстои да бъдат публикувани в научните трудове на ЮФ.

Кръглата маса протече спокойно и в доброжелателна колегиялна среда, като завърши с пожелания за скорошно второ събитие. Дискусията и тематиката, която бе засегната, предстои да бъдат още по-широко разгърнати.

Програма и повече данни за събитието – <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/2026/03/25/round-table-law-in-the-digital-era/>



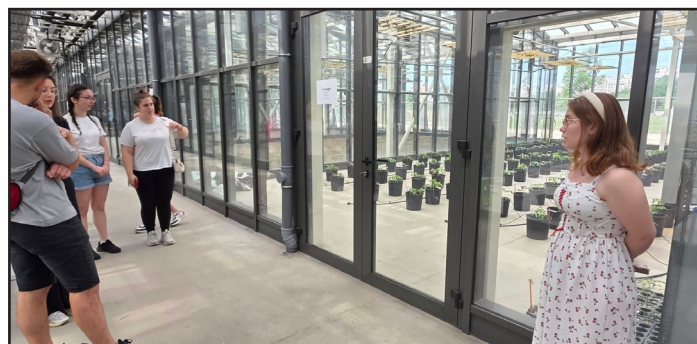
Част от чуждестранните участници

Студенти биолози гостуваха в Центъра по растителна системна биология и биотехнология

Над 100 третокурсници от Пловдивския университет участваха в практическо обучение по физиология на растенията в Центъра по растителна системна биология и биотехнология (ЦРСББ). Студентите, обучаващи се в специалностите „Биология“, „Биология и химия“, „Молекулярна биология“ и „Екология“, бяха посрещнати от директора на центъра проф. д-р Цанко Гечев и изследователите доц. д-р Лилия Михайлова, д-р Никола Стайков, д-р Николай Аначков, Михаил Ангелов, Валерия Тонова, Синтия Анева и Мануела Стоянова.

Проф. Гечев представи пред студентите основните направления в научната дейност на центъра, в който се реализират над 30 национални и международни изследователски проекта. Той акцентира върху възможностите за кариерно развитие и продължаване на образованието, включително акредитацията на ЦРСББ за обучение на докторанти в специалността „Биотехнологии“.

Сред представените изследователски проекти бяха



NatGenCrop, *CAFTA*, *BOOSTER* и *BioCrops*. Студентите се запознаха с нови сортове домати и пипер с повишена устойчивост на абioticен стрес и подобрени вкусови качества, разработени в партньорство с ИЗК „Марица“ (Maritsa Vegetable Crops Research Institute), както и с технологичното оборудване в ЦРСББ за лазерна конфокална микроскопия, елементарен и метаболомен анализ чрез маспектрометрични и хроматографски методи, гена експресия, GWAS анализ, размножаване на клетъчни култури и др.

Посещението на студентите е част от дългосрочния ангажимент на ЦРСББ да подкрепя младите хора в тяхното професионално развитие и да насърчава интереса им към научната кариера. Чрез предоставяне на достъп до модерна изследователска инфраструктура, участие в реални научни проекти и възможности за продължаване на образованието в докторантски програми центърът създава благоприятна среда за развитие на следващото поколение български учени.



Моменти от посещението в центъра

Кръгла маса с участието на специалисти от различни сектори бе посветена на развитието на подрастващите в контекста на съвременната образователна среда

На 25.06.2026 г. в Първа аула на Новата сграда на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе обществен съвет във формат на кръгла маса на тема „Образователни профили и активно учене“. Събитието беше организирано в партньорство между Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и Института по образование към МОН с цел да събере представители на различни професионални общности, ангажирани с развитието на детето, ученика и съвременната образователна среда.

В обществения съвет участваха над 90 представители на образователни институции, социални организации, синдикални структури, висши училища, както и специалисти от различни професионални области – директори, учители, университетски преподаватели, психолози, експерти и представители на изкуството и културния сектор.



Сред гостите на събитието бяха д-р Наталия Михалевска, проф. д-р Весела Казашка, д-р Ваня Кастрева, д-р Димитър Асенов и Емил Спахийски.

Форумът предостави възможност за открит диалог между образователната, академичната, психологическата, социалната и културната общност по теми, свързани с индивидуалните образователни профили на децата и учениците, активно учене, мотивацията, личностното развитие и подкрепящата образователна среда.

Проведеният обществен съвет очерта необходимостта от по-тясно взаимодействие между образователните институции, специалистите по подкрепа на личностното развитие, психолозите, социалните организации, академичната общност и представителите на изкуството при изграждането на съвременна, общоваща и стимулираща образователна среда.

Педагози участваха в международен научен форум в Испания



Участниците от Пловдивския университет

Преподаватели от Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ взеха участие в Третата конференция E-inclusion и в транснационална среща, организирани от Фондация UNED към Университета UNED – Мадрид, и AMPAT – Мадрид, Испания.

В рамките на международния форум представителите на Педагогическия факултет презентираха дейности, свързани с програмата. Представените данни и изводи откритоха значението на научноизследователската дейност за развитието на съвременното предучилищно и училищно образование, както и необходимостта от прилагане на иновативни подходи в подкрепа на образователното общуване.

Акцент в участието беше поставен върху анализа на получените резултати от научни изследвания, реализирани в рамките на програмата. Представените данни и изводи откритоха значението на научноизследователската дейност за развитието на съвременното предучилищно и училищно образование, както и необходимостта от прилагане на иновативни подходи в подкрепа на образователното общуване.

Участието във форума създаде възможност за професионален обмен между представители на академични, образователни и неправителствени организации, както и за представяне на българския научен опит на международната сцена.

Учреден бе клуб „Синергия“ към Центъра за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти

На 2 юни 2026 г. в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе учредителната среща на клуб „Синергия“, създаден като част от Центъра за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти. Клубът си поставя за цел да изгради устойчива академична среда за взаимодействие, сътрудничество и взаимна подкрепа между докторантите в университета, като се ориентира към неформални събития и съвместни проекти за социализация.

Присъствалите на срещата учредители приеха устава на клуба и избраха първото му ръководство, в което влизат представители на различни факултети.

Председател: Радослав Спасов (Юридически факултет);

заместник-председател: Илия Ламбов (Педагогически факултет);

касиер: Галина Русева (Факултет по икономически и социални науки).

В края на срещата Кристиан Лъсков поднесе специален поздравителен адрес от името на Студентския историко-археологически клуб „Проф. Велизар Велков“ към клуб „Синергия“, а след това в неформална обстановка докторантите се събраха за обсъждане на бъдещия път на клуба.

Предстои официалното утвърждаване на клуб „Синергия“ и неговия устав от Управителния съвет на Academia Iuventutis.



Семинар, посветен на устния превод на високо ниво, преводознанието и „капаните“ в преводаческата практика

Деница КАЦАРСКА

На 16 юни 2026 г. имаме радостта да посрещнем в Пловдивския университет доц. д-р Борис Наймушин. Организатор на срещата в зала „Компас“ бе катедра „Английска филология“, а темата – „Малките тайни на устния превод на високо равнище“.

Доц. Наймушин е лингвист, културолог, теоретик и практик на превода. В Софийския университет „Св. Климент Охридски“ завършва българска филология с втора специалност по английски език, а от 1995 г. преподава в Нов български университет, където води занятия с бакалаври и магистри по теория на превода, английска фразеология, симултанен и консекутивен превод. Магистър е по методика на подготовката на устни преводачи от Женевския университет (2009). Практикуващ конферентен и дипломатически преводач с руски и английски език, той е съосновател и главен редактор на англоезичното научно списание „English Studies at NBU“.

Събитието беше насочено към широк кръг хуманитаристи и имаше за цел да разшири познанията в областта на преводознанието и преводаческата практика. То включваше лекция, упражнение и дискусия, които бяха особено полезни за студенти, докторанти и млади учени, ориентирани към преводаческото изкуство.

Доц. Наймушин създаде приятна и неформална атмосфера, изпълнена с чувство за хумор и забавни истории от богатия си опит като устен преводач. В залата присъстваха както хора, занимаващи се с превод, така и участници извън тази сфера, но всички бяха грабнати още от самото начало. С характерната си харизма и непринуден тон доц. д-р Наймушин ни въведе в света на устния превод, разкри множество интересни истории и развенча някои от основните митове в областта.

Една от най-интересните за мен случки от недалечното минало отразява всевъзможните изненади, с които устният превод може да ни срещне. Тя се случва в горещ августовски ден през 1958 г., когато тогавашният председател на Китайската народна република Мао Дзедун и съветският лидер Никита Хрущов водят разговор, докато плуват в басейн. Налага се техните преводачи да обикалят около ръба на басейна, опитвайки се да уловят и преведат репликите на двамата лидери. Един от преводачите, г-н Ян, си спомня, че докато Мао и Хрущов излязат от водата, вече бил плувнал в пот.

Оказва се, че неочаквани ситуации нерядко възникват в преводаческата практика.

Както разбрахме от доц. Наймушин, освен всичко друго устният преводач трябва да бъде и физически подготвен. Работата му като дипломатически преводач го отвежда на множество красиви места, но и го поставя в немалко неудобни ситуации. Нерядко той се оказва няколко коли по-назад от президента, на когото трябва да превежда. В други случаи за него е отреден вход, различен от парадния – някъде далече от камерите, но и от основната фигура, до която той трябва да бъде неотлъчно, за да подпомага гладкото протичане на комуникацията. Именно в такива моменти бързото придвижване и отличната физическа форма се оказват ключови за успешното изпълнение на работата.

Необходимо е обаче не само да се движиш бързо, но и да превеждаш бързо – толкова бързо, че хората в залата дори да не разберат, че нито ти говориш азербайджански, нито колегата ти – български. В залата звучат само тези два езика, с малката подробност, че двамата преводачи предават репликите един на друг шепнешком през руски език.

Доц. д-р Наймушин сподели и личния си „рекорд“ за най-дълъг симултанен превод без почивка – около два часа. За незапознатите с условията на работа при устен превод по време на конференция ще уточним, че професионалните стандарти обикновено изискват екип от двама преводачи, които се сменят на всеки 20 – 30 минути. Така че всеки може сам да прецени колко впечатляващо е това постижение. Доц. Наймушин подчерта, че всъщност не става дума за постижение в истинския смисъл на думата, а за



Доц. Борис Наймушин

кризисна ситуация при превод на високо равнище, при която се е наложило единственият преводач на делегацията да осигурява симултанен превод по време на международна конференция в чужбина. С други думи, соло симултанен превод при определени условия е възможен, но крие риск от претоварване и влошаване на качеството, поради което не е препоръчителен за събития с продължителност над 45 мин.

Доц. Наймушин ни разкри още, че при превод на определени типове текст трябва предпазливо да се говори за „елементарни преводачески грешки“, защото може да става дума за интерпретации или дог-

матични изисквания. Като пример той разглежда разпространеното мнение за това, че рогата на Мойсей в *Изход* 34:29 – 30 и 34:35 в латинския текст на *Вулгата* са резултат на „елементарна“ преводаческа грешка на св. Йероним, който „объркал“ еврейските думи *keren* („рог“) и производната от нея *karan* („светещ, излъчващ светлина“). Оказа се, че тук не става дума за преводаческа грешка, а за обмислено преводаческо решение на Йероним, който е бил наясно с двете възможности за интерпретация на еврейския текст, но съзнателно се отклонява от еврейската традиция и превода на *Септуагинтата*, като избира буквалния превод въз основа на определени богословски съображения и някои свои лични виждания. В резултат на това негово преводаческо решение в западноевропейската иконография, скулптура и живопис от XI век насам Мойсей често е изобразяван с рога.

Разбираме, че и устните преводачи съвсем не са безгрешни, а понякога дори стават причина за скандали. Инцидентът с преводача Стивън Сеймър по време на официалното посещение на президента Джими Картер в Полша през декември 1977 г. отдавна се е превърнал в христоматиен пример за провал в дипломатическия превод. Случаят е особено показателен и поради това, че разкрива колко лесно отделни преводачески грешки, действителни или предполагаеми, могат да се превърнат в устойчиви медийни и професионални митове. Впоследствие редица изследователи поставят под съмнение мащаба на допуснатите неточности и отбелязват, че част от най-известните примери вероятно са резултат от журналистически преувеличения и многократно преразказване на първоначалните публикации. Независимо от това случаят остава важен пример за огромното обществено внимание и политическата чувствителност, които съпътстват работата на дипломатическия преводач на най-високо равнище.

По въпроса дали човек се ражда преводач, доц. Наймушин беше категоричен: дори да има хора, предразположени към този тип работа, той не смята, че съществува нещо, което не може да бъде постигнато с упорит труд.

Доц. Наймушин задълбочава научната си дейност в областта на дипломатическия превод. По време на срещата той показва множество архивни снимки от различни национални и международни събития, които е открил в процеса на работата по свой научен труд.

Към края на срещата се разгоря оживена дискусия между доц. Наймушин и наши преподаватели, които също се занимават с устен превод на свободна практика. Обмяната на опит беше безценна, особено за тези от нас, които тепърва прохождат в професията. Успяхме да чуем множество истории „от кухнята“, които открянаха вратата към особеностите на устния превод – особености, за които човек рядко се замисля, докато е в учебната зала.

1150 години от рождението и 1080 години от успението на небесния покровител на България св. Йоан Рилски Чудотворец

Галина ТОДОРОВА

През 2026 година се навършват кръгли годишнини от много знаменателни за българската история събития. Две от тях са раждането и успението на българския монах отшелник св. Йоан Рилски Чудотворец, основал своя обител и оставил множество последователи и своя завет за вярващите християни.

На 1 август тази година предстои отново традиционният поклоннически поход „Рилският Чудотворец“, посветен на светеца покровител на българския народ. Походът завършва в Рилския манастир на 6 август, Преображение Господне. В предишните години е имало участници и от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, надяваме се и тази да не прави изключение.

Днес, когато боледуваме заради бездвигване и преяждане, е толкова важно да помним примера на монаха отшелник, посветил се на Бога в живота си сред дивата природа и събрал последователи, с които основава известния в цял свят, най-голям ставропигиален български манастир – Рилския.

Св. Йоан Рилски е роден около 876 г. сл. Хр. в село Скрино в заможно семейство. Отрано решава да посвети живота си на Бога. Образование получава в манастира „Св. Димитър“, а след смъртта на своите родители раздава имота си и става монах, по-късно и отшелник. Той пребивава в планината Рила, като най-напред намира подслон в хралупата на едно старо, изкорубено дърво.

Св. Йоан Рилски живее по времето на няколко български владетели – цар Борис I, цар Симеон Велики и цар Петър (927 – 969). По време на своето властване цар Петър, научил за рилския пустинник, решава да го посети, като му носи в дар злато и плодове. Св. Йоан Рилски не пожелава царят да се доближи, а отдалече общува с него. Приемайки само плодовете, не и златото, той свидетелства още веднъж за отричането си от светския живот и богатството. Славата на отшелника пораста и при него прииждат хора от близо и далеч за съвет, за лечение. Известно е, че първото чудо на светеца е излекуването на душевно болен. Постепенно край мястото, което обитава, се заселват хора, които желаят да бъдат неговии ученици и последователи. Сред тях са подвижниците св. Гавриил Лесновски, св. Прохор Пчински и св. Йоаким Осоговски, които живеят около век по-късно и също основават обители, които

днес носят имената им. Те са извън пределите на днешна България, на територията на Северна Македония и Сърбия, но са известни и много често се посещават и от българи.

Преди да се оттегли в пълно уединение към края на живота си, рилският светец оставя на братята от основания от него манастир своето Завещание – Завет с насоки за монашеския живот. Св. Йоан Рилски умира на 18 август 946 година. И днес последното му обиталище, една малка, отдалечена от манастира пещера, е обект на поклонение. А в църквицата близо до нея почиват мощите на светеца, край които и днес вярващите получават утеха и изцеление.

При управлението на цар Петър мощите са пренесени в крепостта Средец. За това събитие си спомняме всяка година на 19 октомври. Според Георги Скилица в Средец мощите помагат за излекуването на византийския император Мануил I Комнин (1143 – 1180).

През 1180 г. при унгарско-византийската война унгарският владетел, крал Бела III, ги отнася в Унгария, но само след три години, през които с местния римокатолически архиепископ се случва чудо, унгарците връщат мощите в България.

През 1195 г. цар Иван Асен I тържествено пренася мощите на св. Йоан Рилски в столицата Търново в строящата се църква „Св. 40 мъченици“, като изчакват довършването ѝ при връх Кръстец; сега там има параклис „Св. Йоан Рилски Чудотворец“. Това събитие също се отбелязва по традиция на 19 октомври. Мощите

са върнати през XV век в Рилския манастир, а 1 юли е датата за възпоменание на това важно събитие, описано от Владислав Граматик.

През 2009 година на заседание на Светия синод Великотърновският митрополит Григорий измолва частица от мощите на свети Йоан Рилски да бъде предадена на старопрестолния град Велико Търново. Светите мощи са пренесени лично от патриарх Максим и игумена на Рилския манастир епископ Евлогий. Мощите на светеца са посрещнати изключително тържествено с военни почести от множество вярващи християни в града.

По примера на светеца покровител на българския народ, известен днес в целия свят, нека и ние живеем скромно и се трудим за слава на Бога и за наше спасение!



Св. Йоан Рилски. Автори: Валентина Давидова и Галина Тодорова

Култ към светеца

- В Рилския манастир и в Рилския регион през IX – X век и по-късно из цялата страна.
- В Средец през X век при пренасяне на мощите на светеца. С прекъсване от 1183 до 1187 г. те остават до 1185 г.
- Търново в периода от 1185 до 1469 г., където са неразделна част от общия култ към търновския кръг светци (св. Йоан Рилски, св. Петка Търновска, св. Иларион Мъгленски, св. Михаил Воин).
- След 1469 г. център на култа към светеца отново става Рилският манастир.
- В Унгария през XII век по време на престоя на мощите в град Естергом през 1183 – 1187 г. култът се разширява в пределите на Унгарското кралство.
- В Сърбия (XIV – XVII в.) – най-ранните доказателства за проникването на култа в сръбските земи са сръбските стихни пролози от XIV и XV в., свидетелстващи за разпространението на почитта към св. Йоан Рилски и другите трима търновски светци из цялата територия на Сърбия (манастирите „Дечани“, „Николац“, Печката патриаршия, „Плевле“ и други)
- На Атон (XIV – XVII в.) – през втората половина на XIV век в състава на Стишния пролог в търновския му превод проложните жития на

св. Йоан Рилски и на останалите търновски светци навлизат в книжовната традиция на атонските манастирски средища. Света гора е един от пътищата, по които преписите на житията попадат на руска почва.

- В Молдо-влахийското княжество (XV – XVIII в.) – първите молдо-влахийски преписи на Търновското проложно житие на св. Йоан Рилски са свързани с дейността на най-големите манастирски центрове Нямц, Драгомирна, Путна.

- В Русия (XV – XVIII в.) – най-ранните руски преписи на Търновското проложно житие на св. Йоан Рилски са от средата на XV век и влизат в съставите на стихните пролози в скрипториите на най-значителните манастирски комплекси около Москва: Троице-Сергиевата лавра, Иосифо-Волоколамския манастир, Кирило-Белозерския манастир и в новгородско-псковската книжовна традиция.

- В Гърция почитта към Рилския пустинножител започва през XIX век. През 1819 г. той е включен в сборник с жития на светци (синаксар), съставен от св. Никодим Светогорец. През 1895 г. е включен във Великия синаксарий на Константин Дукакис; също и във Великия синаксарий на Виктор Матеус през 1950 г., а в наши дни – в сборник на архимандрит Николай Протопапас. Деснищата на св. Йоан се пази в манастира „Света Богородица“ на остров Тинос.

Студенти филолози за пети път откриват Националния многоезичен театрален фестивал „Словото – сила и необятност“

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ за пета поредна година е партньор на Националния многоезичен театрален фестивал „Словото – сила и необятност“, който традиционно се провежда през първата седмица на месец юни под патронажа на Министерството на образованието и науката на Република България, община Велинград и лично на кмета д-р Костадин Коев, както и с подкрепата на вестник „Аз-Буки“, Сдружение „Бъдеще за децата ни“, Народно читалище „Отец Паисий – 1893“, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

Пловдивският университет подкрепя този вдъхновяващ празник на духа, културата и младия талант от неговото основаване, като в тази подкрепа важна роля имат преподавателите във Филологическия факултет, които неизменно участват като членове на журито. В петото издание на „Словото – сила и необятност“ (5 – 7 юни 2026 г.) се включиха доц. д-р Енчо Тилев, гл. ас. д-р Милена Стойкова, ас. Светла Джерманович и преп. Владислава Иванова от Филологическия факултет, както и гл. ас. д-р Зоя Капон – от катедра „Естетическо възпитание“ на Педагогическия факултет.

За пета поредна година фестивалът се открива с Театралното слово на студенти филолози, който е специален поздрав към участниците и гостите. Тази година форумът стартира с миниспектакъла „Полетът на чайките“, подготвен по прозаически творби на А. П. Чехов.

Участието на студентите се осъществява с подкрепата на Студентския съвет на Пловдивския университет, като и тази година специалната благодарност е за неговия председател г-н Димитър Стоянов.

Студентите от бакалавърските специалности „Руска филология“ и „Български език и руски език“ – Василена Богданова, Елена Янева, Маргарита Латева, Таня Ковачева, Рая Кузмова и Теодор Кабаков, споделиха впечатленията си от Националния многоезичен театрален фестивал „Словото – сила и необятност“, водени от желанието си да бъдат вдъхновители за осъществяване на подобни извънаудиторни прояви и участия.

Василена Богданова: Театралният фестивал във Велинград за мен беше несравнима емоция. Децата ме засмяха, умилиха, просълзиха, преведоха ме през всички възможни емоции, но най-вече ме вдъхновиха. Провокираха у мен желание за действие, дадох ми идеи и мотивация. Имах възможността самата аз да бъда на сцената. Преживяното ми помогна да се пречупя, да се предизвикам, да се събера и да изляза на сцената с усмивка. Благодарна съм, че имам възможността да съм част от откриването на това вдъхновяващо събитие!

Елена Янева: С ръка на сърцето мога да кажа, че съм истински щастлива, че имам възможността с моите колеги да бъдем част от този фестивал, защото чувствата, които той носи, са неописуеми. Разбрах, че това не е просто фестивал, в който имаме възможността да представяме театрални постановки, и то на различни езици – това е фестивал, който помага да открием таланта в себе си. Никога не съм си мислила, че ще бъда на сцена дори и за малко, камо ли да представям пиеса. Нещата, които ме спираха да опитам, бяха съмненията ми, несигурността, че мога да се справя, мисълта, че това е непосилно за мен, страхът от това, че ще се изложя (особено да стъпя на сцената и да говоря пред хора) и най-големият проблем – неверието в себе си. Бих казала, че този



Филолозите актьори дълго и старателно се готвиха за участието си във фестивала

фестивал ми помогна да превъзможна себе си, страха от сцената и говоренето пред хора. Накара ме да се гордея със себе си, успех да се предизвикам и това наистина ме направи много щастлива. Благодарна съм и за възможността да гледаме младите бъдещи таланти, които ме просълзиха, изпълниха ме с топлина, извикаха усмивка на лицето ми, събудиха детското у мен и разбира се, накараха ни да се гордеем с тях. Това чувство беше невероятно!

Маргарита Латева: „Словото – сила и необятност“ е мястото, на което словото е повече от дума, играта е повече от движение, а сцената е повече от всичко.

За трета поредна година имам възможността да съм част от този великолепен празник на таланта, а честно да си кажа, в четвърти курс никак не е лесно: усещаш, че си на финала, натоварването е голямо, а ти се иска още мъничко да задържиш, да забавиш. От опит знам, че това с фестивала и сцената е различен вид „натоварване“, несравнимо с нищо земно и човешко. Пристъпваш на сцената и виждаш Този поглед сред пълната зала. Поглед, който те насърчава, вдъхновява и „рита“, ако се наложи, и разбираш, че няма нищо страшно – не е по-страшно от семестриалните изпити. А след като вече си успял да „вдишаш“ сцената, с вълнение и лека тъга я отстъпваш на младите и развълнувани вече победители, а ти сядаш в залата и се потапяш в тази тридневна омая: малки и големи, приказни и съвременни, вдъхновени и вдъхновяващи. Някои те разсмиват, други те разплакват, а от трети кожата ти настръхва.

Връщаш се в началото: „Днес всеки един от тях изживя пред вас своята малка истина...“. Тези слова не просто звучат, те се усещат и виждат в погледа на всеки. Напуснали са сцената и се разпростират дори отвъд пределите на читалището. Може би точно това е силата и необятността на словото...

И на финала: сцената е пълна с талант, красотата и вълнение, а от речите, докоснали сърцето ти, разбираш, че този вихър от нестихващо вдъхновение е взаимен.

Вдъхновявате, за да можем да Ви вдъхновим, след което вземате това вдъхновение и го предавате на следващите, те на вас и така се повтаря този не омагьосан, а магичен цикъл. Защото вдъхновението е извор, който не бива да пресъхва.

Благодаря Ви, че сте изворът, от който се опияняваме, защото дори и бутилките минерална вода „Велинград“ не могат да утолят жаждата ни. Жаждата да се учим, да се намираме, да се предизвикваме. Жаждата да бъдем себе си.

Таня Ковачева: Този театрален фестивал беше изключителен, красив и емоционален. Успях да видя колко много талантливи деца има, как се стараят от все сърце и колко бяха вдъхновяващи. Те направиха този фестивал вълшебен, приказен и феноменален. Дори и аз имам възможността да бъда част от това събитие и да изляза на сцената, за което съм много благодарна. Това ме накара да превъзможна себе си, да положя труд върху нещо красиво и смислено, да създам нови приятелства и да бъда по-смела и сигурна в себе си. Изпитах множество емоции, които ме накараха да се замисля и да осъзная някои неща, което прави цялото това преживяване разтърсващо. Чувството да си на сцената е неописуемо. Усмивките и радостта в очите на децата е нещо, което бих искала да видя и преживея отново.

Рая Кузмова: Благодарна съм, че имам възможността да присъствам и да

Литературен конкурс на вестник „Пловдивски университет“

ПЪРВА НАГРАДА

ЕМИНЕ КАНАЗИР

ПРОЗА

Магазинът за забравени ключове

В края на нашата улица, точно там, където паветата започват да се ронят и градът сякаш губи търпение, има една малка работилница. На витрината ѝ не пише нищо, но зад стъклото висят хиляди ключове. Някои са тежки и ръждиви, други – малки и лъскави, сякаш извадени от кутия за бижута.

Винаги съм се чудила какво отключват.

Един следобед, когато вятърът разнасяше миризма на изгорели листа и приближаващ дъжд, просто прекрачих прага. Вътре миришеше на старо желязо и на... време. Старецът зад тезгяха не вдигна очи. Беше зает да пили някакво парче метал, а искрите танцуваха около пръстите му като малки, умиращи звезди.

– Изгубихте ли нещо, или търсите нещо? – попита той, без да спира работата си. Гласът му беше като скърцане на стари панти.

– Не знам – признах аз. – Просто гледах ключовете. Защо са толкова много?

Старецът спря. Остави пилата и ме погледна през дебелия стъкла на очилата си.

– Това са ключове за врати, които хората са се страхували да отворят. Или такива, които са затръзнали в ярост и после са забравили къде са изпуснали ключа. Всеки път, когато някой каже „Не мога повече“ или „Не искам да помня“, тук се появява нов ключ.

Приближих се към една стена, където висеше съвсем обикновен, дори скучен ключ.

– А този? – посочих го аз.

– О, този е за една прошка – въздъхна старецът. – Стои тук от тридесет години. Човекът, на когото принадлежи, реши, че е по-лесно да носи гнева в джоба си, отколкото този ключ в сърцето си. Гневът е по-тежък, но някак... по-познат.

Разходих се из тясната стаичка. Тук имаше ключове за забравени таланти, за неизказани думи „обичам те“, за мечти, които са били заменени от „сигурни“ професии. Беше тихо, но тази тишина не беше празна. Тя беше пълна с хиляди неслучили се истории.

– Мога ли да купя един? – попитах внезапно.

Старецът се усмихна за първи път.

– Тези ключове не се купуват. Те се разпознават. Но внимавай. Ако вземеш ключ, ще трябва да намериш вратата. А понякога вратите са скрити вътре в нас, зад много пластове страх.

Излязох от работилницата без ключ. Но докато вървях към къщи под ситния дъжд, усетих нещо странно. Сякаш в джоба ми тежеше нещо, което преди го нямаше. Не беше метал. Беше решение.

Прибрах се, застанах пред телефона и набрах номера, който не бях докосвала от месеци. Гласът от другата страна отговори, а аз разбрах, че понякога не ти трябва ключ от майстор. Трябва ти просто куражът да завъртиш бравата.

Сянката на глухарчето

Винаги съм си мислила, че големите неща се случват с гръм и трясък. Че успехът идва като лятна буря – внезапен, шумен и променящ целия пейзаж. Оказа се, че съм грешала. Големите неща всъщност са тихи. Толкова тихи, че ако не спреш да дишаш за секунда, можеш да ги пропуснеш.

Всичко започна през един обикновен вторник. От онези дни, които приличат на измита чиния – чисти, но някак безвкусни. Седях на пейката в парка, а пред мен минаваха хора, вторачени в телефоните си, сякаш там, в стъклото, се криеше смисълът на живота им. Аз самата държах бележника си, но страниците му бяха празни. „Музата ме е напуснала“, помислих си с онази лека драматичност, присъща на всеки, който се опитва да създаде нещо смислено.

Тогава го видях.

Едно малко дете, едва проходило, се бе засилило към пухкаво глухарче. Майка му го викаше, бързаше за някъде, но малчуганът спря. Той не откъсна цветето. Просто седна на земята и започна да наблюдава как вятърът поклаща белите му парашутисти. Детето се усмихваше на нещо, което аз не виждах.

В този момент осъзнах какво ми липсва. Не ми липсваха думи. Липсваше ми тишина.

Ние препускаме през дните си, колекционираме цели, отмятаме задачи и се борим с времето, сякаш то е наш враг. А времето е просто платно. Важно е какво рисуваме върху него. Гледах детето и разбрах, че конкурсът, в който всъщност участваме всеки ден, не е за това кой ще стигне пръв. А за това кой ще успее да запази способността си да се удивява.

Глухарчето се разпадна под порива на вятъра и хиляди малки надежди полетяха към небето. Детето плесна с ръце, стана и продължи след майка си. А аз? Аз просто отворих бележника си и написах първото изречение. Не беше гениално. Беше просто истинско.

Защото понякога, за да спечелиш, първо трябва да се научиш да губиш времето си за правилните неща.

* Емине Каназир, студентка във втори курс на специалността „Предучилищна педагогика с чужд език“, беше отличена с Първа награда в литературния конкурс на вестник „Пловдивски университет“. Редакцията изказва благодарност на проф. д.ф.н. Николай Нейчев, който се включи в журирането на представените творби на студентите.

От стр. 14 ➡

Студенти филолози за пети път откриват ...

бъда част от театралния фестивал във Велинград. За мен тези няколко дни бяха едно изключително преживяване, изпълнено с много силни емоции, възхищение и вълнение. Успях да участвам пряко в това събитие и да стъпя на сцена за първи път. Това, което тези деца ме накараха да почувствам, е неописуемо. Тяхната креативност, умения и талант ме трогнаха дълбоко, разчувстваха ме, накараха ме да се смея, но и да плача от щастие. Всеки един вложи цялото си сърце в своята роля. Беше невероятно да видя малки и големи ученици да блещат на сцената и с играта си да превръщат фестивала в истински празник на духа.

За всеки един от нас, студентите, беше уникална възможност да се осмелим и да покажем себе си чрез изкуството. Това е събитие, което ще нося в сърцето си дълго, дълго време. Благодарна съм на всички, които направиха тези мигове възможни!

Теодор Кабаков: За мен театралният фестивал бе едно наистина уникално преживяване. Впуснах се в множество приключения, сюжети и неочаквани обрати. Пред очите ми се разви

граха десетки истории, които ме оставиха безмълвен и дълбоко развълнуван. Фестивалът ми даде възможност и аз самият да се кача на сцената, да усетя светлината на прожекторите и да се превъплътя в ролята на единствения и неповторим Антон Павлович Чехов. Това беше момент, в който сякаш времето спря – стоях там, в центъра на вниманието, и чувствах как сцената ме приема като свой. Виждах пламъка в очите на децата, любопитството и възхищението им. Тази енергия ме накара да се почувствам истински жив, сякаш за миг бях част от един по-голям свят – свят на изкуство, творчество и свобода. Театралният фестивал не беше просто събитие. Той беше среща с нови хора, нови емоции и нови мечти. Научи ме да вярвам повече в себе си, да не се страхувам да изляза на сцената – буквално и преносно – и да покажа кой съм. „И само едно ще ви кажа – истинският финал никога не е на сцената...“.

Катедра „Руска филология“

Театърът на Дарио Фо в България

100 години от рождението на изтъкнатия италиански драматург

Парадоксално е, но комедиите на Дарио Фо – един от най-големите критици на обществените недъзи и на властимащите в демократична Италия, се появяват по родните сцени в сложния и нееднозначен социокултурен контекст на изолираната зад Желязната завеса тоталитарна България през 70-те години на миналия век. Изборът на драматургията на актуален западноевропейски театрал на българска сцена – Дарио Фо, е политически предпоставена, имаща за цел да демонстрира „либерализирането“ на творческия климат в страната. Селекцията именно на този автор е резултат и от открито заявената от него лява политическа ориентация. Така в афишите на българските театри попадат идеологически преформулирани, „безобидни“ комедии, показващи битката на малкия човек с упадъчната капиталистическа държава. Именно този режим на четене от властта на пиесите на италианския комедиограф осигурява за дълъг период творческа свобода на режисьорите, които решават да ги включат в своята професионална биография. Не на последно място драматургичният модел на Фо отговаря на търсенията на новопоявилата се през 70-те „езоповска“ режисура“. Изборът на заглавия от драматургията на Фо следва хронологическата последователност на социално-политическите промени в страната.

Най-напред на сцената на Сатиричния театър „Алеко Константинов“ се появява постановката „Седмо – кради по-малко“ от Дарио Фо под режисурата на Гриша Островски. Изборът на реномиран актьорски състав – Невена Коканова, Мариана Аламанчева, Климент Денчев, Славчо Пеев, Вели Чаушев, и режисьор от такъв ранг¹ сигнализира за важната роля, която пиесата играе за утвърждаване на статута на Сатирата като театър с ясно изявена политическа непримиримост, разкрита „косвено чрез деформиращото отражение на обществените недъзи и човешките слабости“ (Йоана Спасова-Дикова). Спектакълът запознава българската творческа общност с драматургичния модел на италианския комедиограф, предоставящ търсените от нея иновативни изразни средства, актуална тематика, сценичнопостановъчни модерни западноевропейски практики, способи за изразяване на гражданска позиция по наболели социални въпроси. Именно широкият спектър от възможности, които театралната поетика на Фо предлага, е в основата на своеобразния „бум“ на негови пиеси през следващото десетилетие. На българска сцена са поставени внушителните седем нови заглавия от творчеството на италианския драматург. Осезаемата промяна в политическия

Инициативата на Фондация „Дарио Фо и Франка Раме“ „Centenario“ обединява над сто страни от Европа и света в една обща мисия – честване на стогодишнината от рождението на италианския драматург и носител на Нобелова награда за литература Дарио Фо. Към поредицата от събития, посветени на популяризацията и съхранението на неговото творческо наследство и социални каузи, се присъедини и Лингвистичният клуб „Борис Симеонов“. В рамките на научнопопулярния формат „Академична сряда“ докторантката Елена Минчева представи мултимедийна презентация на тема „Театърът на Дарио Фо в България“. Присъстващите имаха възможността да се запознаят в детайли както с личността и драматургичния модел на италианския комедиограф, така и със знакови спектакли по негови пиеси на родна сцена.



Дарио Фо

климат е ясно доловима в тяхната поредност – от многозначното „Архангелите не играят флипер“ в началото 80-те те години до откровено призивните „Няма да платим, няма да платим“ и „Случайната смърт на един анархист“ в средата и края на периода. Мнение относно доминиращото присъствие на драматургията на Фо на българска сцена дават и театралните критици, коментирали спектаклите по негови пиеси. Според Илияна Друмева в рецензията ѝ „Дарио Фо на две софийски сцени“ „театърът на Дарио Фо е забележителен с умение то си да използва всички средства на сценичното

изкуство, без да изпусне от вниманието си основната цел – идейната насоченост, главната политическа тема, активизирането на човешкото съзнание“. Широкият териториален обхват на сценичните реализации е последица не от репертоарната политика, мултиплицираща хитови постановки от софийския афиш на провинциална сцена, а от необходимостта на публиката от съвременен, актуалнотематичен, зрелищен спектакъл. През „80-те години „вълната Фо“ беше яхната с удоволствие в нашия театър – тя беше в синхрон с желанията на театралите за остра и критически насочена драматургия при наложената скучна репертоарна политика. А за цензурата фактът, че пиесите на този италиански автор бяха комедии, сякаш омаловажаваше протестния им заряд“, заключава проф. Андрей Аврамов в свое интервю, дадено специално на автора на презентацията Елена Минчева. Провокираща към своеобразни творчески експерименти, драматургията на Фо става част и от биографията на имена от ранга на Крикор Азарян (със спектакъла „Ако откраднеш крак, щастлив ще бъдеш в любовта“ на сцената на Сатиричния театър „Алеко Константинов“, премиера на 15 и 16 април 1985 г.), Вили Цанков („Тя е само дом, легло и църква“, представен в Театър „София“, премиера на 23.11.1985 г.).

1. Гриша Островски е специализирал в известното училище „Щучкин“ към Вахтанговския театър в Москва, възпитаник е на Боян Дановски, когото определя като „Вергилий на българската драматургия“ (цит. по Мариана Бекриева), и е силно повлиян от творчеството на Бертолт Брехт.

Млади фотографи от Пловдивския университет с изложба в културния център на Радио Пловдив

Изложба на студенти от бакалавърските специалности „Графичен дизайн с реклама“ и „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“ и магистърската програма „Графичен дизайн и мултимедия“ на Педагогическия факултет бе открита през месец май 2026 г. В уютното експозиционно пространство на Културния център на Радио Пловдив бяха подредени общо 34 творби от 12 автори. Тематиката на фотографиите е свързана с търсения в областите на портрета, пейзажа – градски и природен, репортажа, както и творчески експерименти със светлина.

Като домакин, Борислава Сотирова, представител на Дружеството на пловдивските художници, отправи приветствени думи към авторите и гостите на събитието. След това изложбата бе открита от доц. д-р Николай Радулов, преподавател по фотография в Пловдивския университет. Той заяви, че експозицията представлява широкоспектърен творчески проект, обединяващ студенти от 1. до 4. курс в бакалавърски и магистърски програми. „Особено ценно в тази фотографска изложба е това, че в творбите на младите автори могат да се открият вече зрели търсения и открития,



Момент от откриването на изложбата

налице е и нещо особено важно за всеки творец – усещането за индивидуалност в работите му“, посочи още доц. Радулов.

В изложбата със свои творби участваха студентите Аделина Якова, Василена Манолакева, Велин Атанасов, Виктория Попова, Илиана Петкова, Катерина Чобанова, Назар Дурак, Нася Казанджиева, Ния Младенова, Руслана Димитрова, Синяя Грозева и Станислава Стоянова. Пожелаваме им много успехи и бъдещи творчески изяви!

➔ От стр. 16

Театърът на Дарио Фо в България

Благодарение на пиесите на Дарио Фо в режисьорската гилдия се налагат имената на Андрей Аврамов, Константин Бандутов. Тя е изборът за дебютите на професионална сцена на Дамян Попхристов, Николай Стефанов. Спектакли като „Седмо – кради по-малко“ на Гриша Островски, „Архангелите не играят флипер“ на Андрей Аврамов, „Няма да платим, няма да платим“ на Константин Бандутов формират театралния вкус на цяло едно поколение зрители. Грандиозни успехи с постановки по Дарио Фо постигат по време на своите турнета Сатирата, Младежкият театър и Театър 199. От театралните сцени на Москва до Прага, през Букурещ и Ленинград, до Атина и Берлин прозвучават актуални и социално провокативни послания, валидни за всяка действителност, надхвърлящи изкуствено очертаните разделителни линии на политическите блокове и обединяващи „малките“ хора в борбата им срещу държавния произвол. Огромният зрителски интерес и десетките положителни оценки на театрални специалисти и журналисти аргументират тезата за високото професионално ниво на българския театър в аспектите на режисурата, сценичната реализация и актьорската игра въпреки идеологическите рестрикции на комунистическото управление. Рецепцията на пиесите на Дарио Фо в България е фактор за създаването на редица впечатляващи постановки, които намират възторжен прием не само у нас, но и отвъд границите на страната. Те остават като жалони в страниците на родната театрална история и отхвърлят наложената актуална обществена стигма върху постиженията на театъра ни преди 1989 г.

Комедиите на Дарио Фо от момента на своя дебют на българска сцена се превръщат в неизменна част от афиша на родните театри и творческите биографии на знакови режисьорски фигури. Като причина за това могат да бъдат

посочени уникалният драматургичен модел на Фо и общочовешкият заряд на неговите пиеси. Главният фактор обаче за това половинвековно дълголетие е публиката. Според театралният критик Дора Монова „театърът на Дарио Фо не е просто място за развлечение. Той отдавна се е превърнал в съществена част от духовния живот на хората“. Определени като „шедьоври на смисления смях“ (Гочо Гочев), неговите пиеси намират своите оригинални, стойностни и незабравими сценични превъплъщения на родна сцена, превръщайки България в една от стотиците страни, обикнали театъра на „джуларя“ на Бога“ и неподражаем „шут“ на XX век Дарио Фо. Режисьорът Андрей Аврамов и неговите оригинални компилативни спектакли „Само за жени“ („Сама жена“) и „Само за мъже“ представляват уникално явление в европейската сценична история на изтъкнатия нобелист. Част от създадените по заглавия от драматургията на италианския комедиограф спектакли се превръщат във високопрофесионални художествени постижения, оставили ярка следа както в българската театрална история, така и в европейската. Рецепцията на творчеството на Дарио Фо е и фактор за появата на нов български комедиен класик от световен ранг – Станислав Стратиев.

Докт. Елена МИНЧЕВА
Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

2. Според синонимния речник на съвременния италиански език терминът „джулар“ е идентичен по смисъл на думата „шут“. Инкарнацията в образа на „джуларя на Бога“ е и своеобразна рефлексия на неразривната връзка на Дарио Фо с народната култура.

Отлично представяне на спортистите ни

Над 150 бяха студентите спортисти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, които взеха участие в Националната универсиада „София 2026“ и с отличното си представяне защитиха авторитета на нашето висше училище и утвърдиха мястото му сред водещите в страната в областта на академичния спорт. При общо седемнадесет вида спорт, включени в игрите, те се състезаваха в единадесет: бадминтон, баскетбол, волейбол, джудо, кикбокс, лека атлетика, тенис, тенис на маса, футбол, футзал и мажоретни дисциплини. Спечелените общо 23 медала – 7 златни, 6 сребърни и 10 бронзови, наредиха пловдивската алма-матер на пето място в комплексното класиране. Ето и техните носители:

ЗЛАТНИ МЕДАЛИ

Тенис на маса (двойки мъже): Даниел Гайбакян (специалност „Маркетинг“) и Георги Евтимов (Технически университет);

Отборът по тенис (мъже): Ферхад Рашидов (ПОФВ), Светослав Ангелов (ПОФВ), Спас Дараджански (Икономика и бизнес), Димитър Къртев (Информатика), Атанас Тунев (Софтуерни технологии и дизайн);

Кикбокс: Янислав Ангелов (Софтуерни технологии и дизайн);

Мажоретен спорт (4 категории):

- **голяма формация (помпон):** Ани Чакърва (ПНУП), Надежда Шопова (ПНУП), Нели Бегова (ПОФВ), Николета Пенова (ПНУП), Гергана Христова (ПОФВ), София Папукчиева (ПОФВ), Симона Желязкова (ПОФВ), Сияна Стоянова (ПОФВ), Андреа Рачева (ПОФВ), Дима Тодорова (ПОФВ);

- **дуо помпон (жени)** – Ани Чакърва (ПНУП) и Надежда Шопова (ПНУП);

- **соло помпон (жени)** – Магдалена Генчева (ПОФВ);

- **соло батон (мъже)** – Адем Насуф (ПОФВ).



В бели екипи са златните мажоретки на ПУ, голяма формация (помпон)

СРЕБЪРНИ МЕДАЛИ

Тенис на маса (индивидуално, мъже): Даниел Гайбакян (Маркетинг);

Тенис на маса (смесени двойки): Даниел Гайбакян (Маркетинг) и Теодора Филчева (Математика, информатика и информационни технологии);

Кикбокс: Янислав Ангелов (Софтуерни технологии и дизайн);

Лека атлетика (щяфета 4 x 100 метра): Кристиян Тахмизян (Технологии в медицината), Даниел Димитров (ПОФВ), Мартин Димитров (ПОФВ), Владимир Кирчев (ПОФВ);

Отборът по футзал (жени): Кристияна Димитрова – голмайстор



на турнира (ПОФВ), Виктория Тодорова (Бизнес информационни технологии), Мария Дикелова (Спорт в училище), Ирен Илиева (История и културно наследство), Андреа Сиракован (ПОФВ), Сиана Йорданова (ПОФВ), Пламена Пенчева (Психология), Яна Динева (Спорт в училище), Мария Неделчева (Английска филология);

Мажоретен спорт (категория – дуо батон): Адем Насуф (ПОФВ) и Белица Петрова (Психология).

БРОНЗОВИ МЕДАЛИ

Лека атлетика:

- **скок на височина** – Веселина Димитрова (ПОФВ);

- **скок на дължина** – Даниел Димитров (ПОФВ);

- **100 метра спринт** – Мартин Димитров (ПОФВ);



Отборът по тенис

Бадминтон:

- **отборно мъже:** Станимир Терзиев (Софтуерни технологии и дизайн), Николай Давчев (Софтуерни технологии и дизайн), Павел Димитров (Информатика), Кристиян Петков (Изкуствен интелект), Иво Михайлов (Изкуствен интелект);

- **индивидуално мъже:** Павел Димитров (Информатика);

- **двойки мъже:** Станимир Терзиев и Николай Давчев (Софтуерни технологии и дизайн);

Джудо: Ралица Димитрова (Спорт в училище), Вени Търновалийска (ПОФВ);

Тенис на маса (индивидуално жени): Теодора Филчева (Математика, информатика и информационни технологии);

Отборът по футбол (мъже): Владимир Сулев, Иван Тосков, Халиб-рям Кърмаджъ, Давор Илиев, Петър Иванов, Тодор Танчев, Нико-



Състезателите по тенис на маса заедно с пр. Татяна Найденова. В средата е Даниел Гайбакян, който има най-голям принос за спечелените медали

на Националната студентска универсиада

лай Илиев, Владимир Айтов, Адем Юмеров, Христо Иванов (всички са от специалността Педагогика на обучението по физическо възпитание);

Мажоретен спорт (категория – соло помпон, жени): Дима Тодорова (ПОФВ).



Отборът по футбол (жени) отново с медали от благороден метал, но този път сребърни

КОМПЛЕКСНО КЛАСИРАНЕ ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА:

Група скокове – първо място;

Група спринт – второ място;

Група хвърляния – второ място.

Силно бе представянето и на останалите университетски отбори. Съставите по волейбол мъже и бадминтон жени се класираха на престижното четвърто място, а отборите по волейбол жени, тенис жени и баскетбол мъже завършиха на достойното пето място.

Издаваме благодарност на всички студенти спортисти от Пловдивския университет и към преподавателите и треньорите от катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“: Татяна Найденова, Теодор Митев, Ралица Кунчева, Николай Николов, Евгений Курдов, Петър Петев, Димитър Ангов, Елена Петрова, Георги Илиев, Мирослав Гешев, Деница Жулева, както и към ректорското ръководство, което за поредна година осигури отлични условия за подготовка и всичко необходимо за успешното представяне на делегацията на Пловдивския уни-



Сребърната щафета на 4 x 100 метра



Състезателките по джудо за поредна година са с медали

верситет на Националната студентска универсиада „София 2026“.

Постиженията на нашите спортисти затвърждават авторитета на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ като една от водещите образователни институции в България, която успешно развива както академичната подготовка, така и спорта на високо ниво.

В театъра на Пловдивския университет беше проведен кастинг за актьори в игрален филм за Христо Стоичков

За един ден сцената на Театър Ректорат на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се превърна в импровизирана снимачна площадка на филма, посветен на живота и професионалния път на един от най-обичаните съвременни български спортисти – Христо Стоичков. Както беше обявено, подготвя се игрален филм за легендарния футболист с официално заглавие „Стоичков – имало едно време в България“, чиято премиера е планирана за края на 2027 г.

Педагогическият факултет на ПУ (специалност „Актьорство за драматичен театър“) с удоволствие партнира на продукционния и кастинг екипа на игралния филм за носителя на Златната топка: Теодора Дупаринова (кастинг продуцент), Деяна Христова (кастинг координатор) и Кристиан Христов. Работният екип сподели удовлетворението си от срещата с младите артисти и перфектната организация на присъствения кастинг.



Кандидат-актьорите за филма по време на кастинга

Шестокласници се превъплътиха в ролята на филмови изследователи през призмата на класически литературни произведения

Иновативен открит урок по литература събра теорията и седмото изкуство в Пловдивския университет. Шестокласници от Основно училище „Душо Хаджидеков“ под ръководството на учителя и хоноруван преподавател Илиян Карабойчев изследваха съвременното кино през погледа на класическата литература. Събитието на тема „От приказката към киното: морфология на съвременния филм по модела на Владимир Проп“ показва как моделът на вълшебната приказка помага на учениците да анализират структурата и логиката на филмовите разкази.



Практиката е реализирана като училищна образователна дейност и същевременно е част от дейността на клуб „Лидерство в образованието“ към Педагогическия факултет, насочена към прилагане на съвременни педагогически подходи и свързване на училищното образование с академичната среда.



Откритият урок се проведе в една от залите на Педагогическия факултет

Ученици дешифрират филмови сюжети

Програмата на събитието включваше музикални изпълнения, сценично представяне на живота и научните идеи на Владимир Проп, както и поредица от ученически презентации. Работейки в екипи, учениците анализираха популярни филми, като „Красавицата и звярът“, „Аладин“, „Мулан“, „Храбро сърце“, „Зоотрополис“, „Замръзналото кралство“, „Рапунцел“ и „Хрониките на Нарния“. В представянията им ясно се открии разбирането, че съвременното кино следва устойчиви наративни модели, близки до тези на традиционната приказка.

Официалните гости

Събитието се проведе в присъствието на официални гости от академичните и образователните среди, което допринесе за неговата значимост. Сред тях бе проф. д-р Христина Янчева – дългогодишен ректор на Аграрния университет и бивш областен управител на Пловдив. От Регионалното управление на образованието в Пловдив присъства г-н Георги Делов – старши експерт по български език и литература.

Академичната общност на Пловдивския университет бе представена от доц. д-р Албена Александрова, доц. д-р Диана Димитрова от Педагогическия факултет и доц. д-р Фани Бойкова и гл. ас. д-р Красимира Танева – преподаватели по методика на обучение по български език и литература от Филологическия факултет.

Тяхното присъствие подчерта връзката между училищното образование и академичната среда, като предостави възможност на учениците да покажат своята работа пред специалисти в съответната област.

Съчетание на научна теория и педагогическа практика

В рамките на урока учениците демонстрираха умения за анализ, работа в екип и публично представяне. Те успяха да приложат научен модел върху познати за тях филмови истории и да достигнат до по-задълбочено разбиране на структурата на разказа.

Откритият урок се открии като пример за съчетаване на теория и практика, при което учебното съдържание се осмисля чрез съвременни културни форми и активното участие на учениците.

Няколко любопитни факта за Нобеловата награда за литература

Владимир ШУМЕЛОВ

Най-възрастният човек, отличен с Нобелова награда за литература, е Дорис Лесинг, която е на 88 години, когато получава наградата през 2007 г. Най-младият е Ръдиард Киплинг, който я получава на 42 години през 1907 г.

Теодор Момзен е най-отдавна роденият Нобелов лауреат (30 ноември 1817 г.). Той е роден 145 години преди най-скоро родения лауреат, полската писателка Олга Токарчук (29 януари 1962 г.).

Най-дълго живелият Нобелов лауреат за литература е Бъртран Ръсел, който умира на 97 години. Най-кратко живелият лауреат е Албер Камю, който умира в автомобилна катастрофа на 46-годишна възраст, три години след като получава наградата.

Наградата не е присъждана 6 пъти – 1918, 1935, 1940 – 1943 г.

Три лауреати отказват да получат наградата: председателят на Нобеловия комитет Ерик Аксел Карлфелт (Швеция) през 1914 г. (когато умира през 1931 г., му я присъждат отново – единственият случай на посмъртно присъдена награда и на двукратно присъдена награда), Борис Пастернак (Русия) през 1958 г. и Жан-Пол Сартър (Франция) – 1964 г.

Седем пъти швед е печелил отличието, което се счита за един от основните дефекти на комисията, обвинявана често в национални пристрастия.



Вестник „Пловдивски университет“

ISSN 2815-4592 (print), ISSN 2815-4606 (web)

Главен редактор: Тильо Тилев, тел. 032/261 477

Електронна поща: tiliotilev@uni-plovdiv.bg; vestnik_pu@abv.bg

Коректор: Гергана Иванова. Предпечат: Валентина Ангелова

Печат: Пловдивско университетско издателство

Адрес на редакцията: Пловдив, ул. „Цар Асен“ № 24